T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/712
KARAR NO : 2021/614
KARAR TR : 29/11/2021

ÖZET: Sinop Engelsiz Yaşam, Bakım, Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi Müdürlüğü'nde usta öğretici (seramik öğretmeni) olarak çalışan davacının, İş Kanunu'ndan kaynaklanan parasal haklarının ödenmesi istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. C.
Vekili : Av. S..
Davalı : Sinop Valiliği
Vekili : Av. B.A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Sinop Engelsiz Yaşam, Bakım, Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi Müdürlüğü'nde 2003 - 2020 yılları arasında usta öğretici (seramik öğretmeni) olarak çalıştığını; mevzuata göre emeklilik talebinde bulunduğunu, Sosyal Güvenlik Kurumu'nca emekliliğine onay verildiği için davalı işverenle olan iş akdinin sonlandığını; bunun üzerine İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklarının kendisine ödenmesi amacı ile işverenine müracaat ettiğini, ancak tazminat hakkının bulunmadığı gerekçesiyle hiçbir ödeme yapılmadığını ifade ederek; fazlaya dair talep ve dava hakları saklı kalmak kaydı ve diğer hakları baki kalmak kaydı ile, kıdem tazminatı ve yıllık ücretli izin alacağının yasal hak ediş tarihinden itibaren uygulanacak en yüksek banka mevduat faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Sinop 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 06/04/2021 tarihli ve E.2020/470, K.2021/121 sayılı kararı ile,** davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince usulden reddine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarına göre;

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89. maddesinde "her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir. Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar ilgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tespit olunur " hükümleri yer almaktadır.

Bu maddeye istinaden çıkarılan, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı kurumlarında sözleşmeli veya ek ders görevi ile görevlendirilecek uzman ve usta öğreticiler hakkında Yönetmeliğin 5/2 maddesi uyarınca da, Uzman ve Usta Öğreticilerin 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89. maddesi uyarınca 02/12/1998 tarihli, 98/12120 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan T.C.Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen ve Yöneticilerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslarda belirtilen miktarda ek ders görevi verilebileceği belirtilmiştir.

Davacı,657 sayılı yasanın 89. maddesindeki "Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir. Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlarla ilgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tespit olunur" hükmü kapsamında kalan personel durumundadır.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin ilkesel kararlarında, 657 sayılı yasanın 89. maddesine uygun olarak Bakanlar Kurulu kararnamesi doğrultusunda ve sınavla işe alınan halk eğitim merkezi kurs öğretmeninin işçi olmadığı kabul edilmiştir (Yargıtay 9.HD.14.2.2000 gün 1999/19571 E, 2000/1395 K.). Yine, çıraklık eğitim merkezinde görev alan usta öğretici için aynı sonuca varılmıştır(Yargıtay 9. HD.28.4.2003 gün 2002/23990 E, 2003/7205 K.).

Görev konusu kamu düzenine ilişkin olup, mahkemece kendiliğinden dikkate alınmalıdır.

İş mahkemelerinin görev alanı 5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesi esas alınarak

belirlenecektir.

İdari Yargının görevli olması halinde "dava dilekçesinin yargı yolu yanlışlığı nedeni ile reddine" karar verilmesi gerekir.İdari Yargı görevli ise gönderme kararı verilemez.

5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözüm yeri iş mahkemeleridir.

Davacının dışarıdan ücretli seramik öğretmeni olarak Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün Merkez ve Taşra Teşkilatı ile Sosyal Hizmet Kuruluşlarında okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve benzeri diğer hususların tespitine dair esaslar kapsamında, genel müdürlük makamının onayıyla görevlendirildiği, davalının vermiş olduğu cevap dilekçesi ile de sabit olduğu üzere davacıya ücretlerinin 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89.maddesine uygun olarak belirlenen ders ücretleriyle ödendiği anlaşılmaktadır.

Davacının sosyal güvenlik hukuku yönünden Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamında olması iş sözleşmesi ile çalıştığını göstermez.

Davacı 657 Sayılı Yasa'nın 89. maddesinde belirtilen statü içinde görevlendirilmiştir. Taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tabi olduğunun kabulü gerekir. Aradaki hukuki ilişki iş sözleşmesi, bir başka anlatımla işçi-işveren ilişkisi olarak nitelenemez.

Bu hukuki olguya göre; yukarıda belirtilen 657 sayılı yasanın 89maddesi ve Yargıtayın usta öğreticiler konusunda verdiği ilkesel kararlar bir değerlendirmeye tabi tutulduğunda davacının statü hukukuna tabi olduğu, uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu sonuç ve kanaati ile yargı yolunun caiz olmadığına dair aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur. (Benzer mahiyette Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi 2020/1406 E. 2020/1806 K. , Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi2017/2689 E. 2018/618 K. Sayılı kararları)"

3. İstinaf yoluna başvurulması üzerine Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi 08/09/2021 tarihli ve Dosya No: 2021/2183, K.2021/2431 sayılı kararı ile, ilk derece mahkemesinin kararında bir isabetsizlik bulunmadığı gerekçesiyle, istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar vermiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir.

4. Davacı vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Samsun 3. İdare Mahkemesi 07/10/2021 tarihli ve E.2021/887 sayılı kararı ile,** davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin (İş Mahkemeleri) görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 3. maddesinde; kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişi sigortalı olarak tanımlanmış; 79. madde ile başlayan Dördüncü Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiş; 101. maddesinde "Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür" denilmiştir.

Öte yandan, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 1. maddesinde. Kanunun amacının, işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemek olduğu belirtilmiş; aynı zamanda, bakılan davanın da konusunu oluşturan "İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi" hususuna Kanunun 8. maddesi ve devamında, kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara ise Kanunun değişik maddelerinde yer verilmiştir. 12.10.2017 gün ve 30221 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "Görev" başlıklı 5. maddesinde; "(1) İş mahkemeleri;

a)5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler. 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b)İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c)Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar." denilmiştir.

...

Olayda, davacı ile davalı idare arasındaki ilişkinin 4857 sayılı İş Kanunundan kaynaklanan bir iş ilişkisi olduğu ve bu minvalde davacının iş sözleşmesinin 4857 sayılı Kanun'un 25-II/g maddesi uyarınca feshedilmesi üzerine, talep edilen tazminatın yine 4857 sayılı İş Kanunundan kaynaklanan hak olduğu anlaşılmakta olup, yukarıda anılan düzenlemeler uyarınca uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin (İş Mahkemeleri) görevli olduğu sonucuna varılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

6. 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2. maddesinde*"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar..."* denilmiş, aynı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı 134. maddesinde, *"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür"* hükmüne yer verilmiş; 506 sayılı Kanun hükümleri 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

7. 5510 sayılı Kanun'un 3. maddesinde; kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişi sigortalı olarak tanımlanmış; 79. madde ile başlayan 4. Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiş; 101. maddesinde "*Bu Kanun'da aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür*" denilmiştir.

8. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının,işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemek olduğu belirtilmiş; "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" hususuna Kanun'un 8. maddesi ve devamında, kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara ise Kanun'un değişik maddelerinde yer verilmiştir.

9. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

10. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

" (1)Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

11. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

12. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçici Hükümleri*" başlıklı Geçici madde 1 şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, ÜyelerBirol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 29/11/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesinde öngörülen durumun aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu görülmekte ise de; Mahkememizce adli yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren bir örneğinin Mahkemesinden istenilmesiyle yetinildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacının Sinop Engelsiz Yaşam, Bakım, Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi Müdürlüğü'nde 2003 - 2020 yılları arasında usta öğretici (seramik öğretmeni) olarak çalıştığı döneme ilişkin kıdem tazminatı ve yıllık ücretli izin alacağının yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

16. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminat ve ücret alacağının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Samsun 3. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Sinop 1. Asliye Hukuk Mahkemesince(İş Mahkemesi Sıfatıyla) verilen 06/04/2021 tarihli ve E.2020/470, K.2021/121 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Samsun 3. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Sinop 1. Asliye Hukuk Mahkemesince(İş Mahkemesi Sıfatıyla) verilen 06/04/2021 tarihli ve E.2020/470, K.2021/121 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

29/11/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN